

**ФИЗИКА ЎҚИТУВЧИСИНИНГ ИННОВАЦИОН ПЕДАГОГИК ФАОЛИЯТИ
МАЗМУНИ**

ҚарМШИ ўқитувчиси
Н.М.Мустафаева

Аннотация: Ушбу мақолада Халқаро таълим ташкилотларида таълим сифати ва самарадорлигини барқарор таълим тараққиётини таъминловчи креатив моделлари амалиётга татбиқ этилмоқда. Давлатимизда сўнги йилларда физика фанини ўқитишнинг илмий-назарий ҳамда услубий асосларини ривожлантириши, замонавий ўқитиш техника воситалари ҳамда усулларида дарс давомида қўллашда инновацион ёндашувга эришишнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари ишлаб чиқилмоқда.

Аннотация: В данной статье креативные модели, обеспечивающие качество образования и дух товарищества устойчивого развития образования, применяются на практике в международных образовательных организациях. В последние годы в нашей стране развивается развитие научно-теоретических и академических методов преподавания физики, разработка современных методик обучения и методов достижения инновационного подхода в процессе образования.

Annotation: In this article, creative models that ensure the quality of education and camaraderie of sustainable educational development are put into practice in international educational organizations. In recent years, in our country, development of scientific-theoretical and academic methods of teaching physics, development of modern teaching techniques and methods of achieving an innovative approach in the course of education are being developed.

Калит сўзлар: инновация, метод, фаоллик, лаборатория, техника, компонент, стандарт, ностандарт, экспериментал.

Ключевое слово: инновация, метод, деятельность, лаборатория, методика, компонент, стандартный, нестандартный, экспериментальный

Key word: innovation, method, activity, laboratory, technique, component, standard, non-standard, experimental.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Физика соҳасидаги таълим сифатини ошириш ва илмий тадқиқотларни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2021 йил 19 мартдаги ПҚ-5032-сон қарорлари ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда белгилаб ўтилган давлатимиз қўйган вазифаларни амалга ошириш масалаларига эътибор қаратиш лозимлигини таъкидлаб кўрсатганлар [1].

Физика фанини техника таълим йўналишида ўқитишда педагогик жараёнларнинг узлуксизлигини, шу билан бирга узвийлигини инновацион ёндашувлар асосида таъминлашнинг аҳамияти тўғрисида ўқитиш жараёнининг муваффақияти – ўқув жараёнини босқичма-босқич лойиҳалаш, жараённи моделлаштириш ҳамда алгоритмлаш, таълим натижасини олдиндан аниқ белгилашга боғлиқ деб санайди.

Ҳозирги кунда таълим жараёнига жорий этилаётган туб ислоҳатлар, замонавий ёндашувлар, барча ўқув предмети (физикага оид фанлар)нинг талабалар томонидан самарали, малака талаблари асосида ўзлаштирилиши ўқув жараёнида қўлланиладиган интерфаол воситалар, педагогик инновациялар, фан педагогининг касбий компетентлиги албатта, талабаларнинг фанга оид билимларини интеллектуал ўзлаштириш даражасига чамбарчас боғлиқдир. Бугунги кунда таълим амалиётида кенг қўлланилаётган ва аксарият ўқитувчиларнинг инновацион фаолияти асосини ташкил этаётган янгиликлар ўқитиш методлари ва ўқитиш воситаларини модернизациялашга, такомиллаштиришга қаратилган. Талабаларнинг онги, атроф-муҳит, умуминсоний кадриятлар, оила ва жамиятдаги тарбия ва жамоат фикри ўзгарди.

ДТСларига мувофиқ фаолият олиб борадиган ўқитувчи анъанавий технологиялардан интерфаол технологияларга, шахсга йўналтирилган таълимда даражани фарқлаш технологиясидан фойдаланиши, компетенциявий ёндашишга ўргатиш, лойиҳалаш, «ўқув вазиятлари», ҳамда тадқиқот жараёни, АКТлари, интерфаол усуллар ҳамда фаол таълим шаклларига ўтиши кераклиги таъкидланди. Педагогнинг касбий маҳорати ҳамда профессионаллигининг ажралмас қисми сифатида унинг касбий компетентлиги ҳисобланади [2.-Б.11.].

Бугунги кунда мамалакатимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётнинг барча соҳаларини том маънода ислоҳ қилиш ва демократлаштириш, таълим тизимини тубдан янгилаш, жамиятимизнинг стратегик мақсадларини амалга ошириш масаласига муҳим омиллардан бири сифатида қаралмоқда. Зеро, илм – инсон тафаккурига билим, руҳий қувват, тетиклик, ғурур, тизимлилик бахш этади. Бу эса приовард натижада шахс онгида физикадан илмий дунёқарашнинг ривожланиши ҳамда шаклланишига яхши замин яратиб берди, уларда дастлабки физикадан илмий асосланган тушунчалар ва илмий-тадқиқотчилик фаолиятининг шаклланишига имконият яратди.

Шу маънода таълим тизимида ёш ўқитувчилар ва физика бўйича иқтидорли талабаларни физика фани йўналишида мустақил тадқиқот олиб боришларини ташкил этиш нафақат таълим соҳаси учун, балки ҳозирги жадал ижтимоий ўзгаришлар ва янгиланишлар даврида жамият учун ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Физика фанини ўқитишда илмий фаолиятнинг кўриш, эшитиш, билиш, англаш, танлаш ва илмга ижодий ёндашиш усуллари муҳим аҳамиятга эга. Барча хусусиятларга эга бўла туриб, илмга ижодий ёндашилмаса, кўзланган мақсадга эришиб бўлмайди. Бунда фанни ўрганишда қуйидаги икки йўналишни эътиборга олиш мақсадга мувофиқ.

Булар, физика фанини ўқитишда маълум назарий-методологик тамойиллар, илмий, ғоявий асосларга таяниш муҳим аҳамиятга егадир.

Физика фани ҳамда унинг ёрдамчи соҳаларида фанларао алоқалар тўғри йўлга қўйиш таъминланса, масалаларнинг мазмуни янада бойиб боради, илмийлик ошади, мавзу, масалаларнинг бир-бирини такрорлашнинг олди олинади, зерикишларга йўл қўйилмайди. Физика фанида илмий фаолият олиб бораётган тадқиқотчи, албатта, оммавий ахборот воситаларида ёритиб борилаётган материаллар билан мунтозам танишиб бориши, уларни атрофлича ўрганиши, уларда илгари сурилган илмий-назарий тамойилларни ҳар бир талаба онгига етказиш мақсадга мувофиқ [3.-131 б.]

Физика курсларида ўқувчиларнинг ахборот ресурслар билан фаол ҳамда мустақил ишлаш амалий, экспериментал кўникмаларини ривожлантириш, мулоқотни таъминлаш физика туркумидаги фанларни чуқур ўрганиш учун ҳам замин яратиб беради.

Талабаларнинг физикадан мустақил ишларини тизимли кетма-кетликда ташкил этишда фойдаланиладиган ахборот ресурсларининг биринчи компоненти физика дарсларида электрон таълим ресурсларидан фойдаланишга асосланган.

Иккинчи компонент физикадан лаборатория ва практикум машғулотларида талабаларнинг мустақил таълим ишларини самарали ташкил этиш методикаси, учунчи компонент тест (стандарт ва ностандарт) топшириқлари воситасида ўзи-ўзини назорат қилиш ва баҳолаш тизимини йўлга қўйилганлиги билан изоҳланади.

Бизнинг фикримизча, талабаларнинг билишга қизиқишлари авваламбор дарсларда юзага келади. Шунинг учун ўқитувчи ўқитишнинг турли методлари, шакллари ва турларини қўллаган ҳолда дарснинг ҳар бир босқичида талабаларнинг ўқув-билиш фаолиятини фаоллаштиришга, ўқишга қизиқишини оширишга интилишлари лозим. Ўқитувчи ўз дарсида кўпроқ таянч схемалар, расмлар, жадваллар, карточкалар, тақдимотлар, анимациялар, ўқув-кино фильмлари, тарқатма материаллар, қизиқарли машқлардан фойдаланишлари муҳим ҳисобланади. Улар ҳайратланиш ҳиссини, янгиликларни, ҳайратланишни, кутилмаганликни келтириб чиқаради, зийраклик, ташаббускорликни ривожлантиради, ҳайрихоҳлик муҳитини яратади [4.-48 б.]

Хулоса қилинганда, физика ўқитишнинг ахборот-коммуникацион таълим муҳити интеграциялашган инсонга йўналтирилган методик тизимни ўзида шакиллантиради ва субъектлар (педагог, ўқувчи) фаолияти интерфаол ахборот алмашиш жараёнида физика таълими сифатини ортишига замин ҳозирлайди.

Адабиётлар

1. Yoshirish va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 2021 yil
2. Мустафоева Д.А. Ихтисослик фан ўқитувчиларининг касбий компетентлигини О‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Fizika sohasidagi ta’lim sifatini rivojlantirish (ихтисослик фан ўқитувчиларининг малака ошириш курслари мисолида): пед.фан.бўйича фалс.докт (PhD) дисс...автореферати. –Тошкент, 2020. –Б. 11.
3. Абдуқодиров А.А. ва бошқалар. «Кейс-стади» услуги: назария, амалиёт ва тажриба. –Т.: «Тафаккур қаноти», 2012. -131 б.
4. Шайзакова Д.А. Шахсга йўналтирилган технологиялар ва замонавий усуллар асосида кимё фанини ўқитиш мазмунини такомиллаштириш (умумий ўрта таълим мактаблари мисолида): пед.фан.фалс.докт. (PhD)... дисс.автореферати. –Самарқанд, 2020. –48 б.
5. Mavlonova.X.J. Innovation ta’lim sharoitida texnika oliy ta’lim muassasasida texnika bo‘limini o‘qitishdagi yondashuv va tamoyillar Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti Ilmiy axborotlari ilmiy nazariy jurnal № 3-2023 164–171 bet.(13.00.00 № 32)
2. Mavlonova.X.J. Fizika fani mexanika bo‘limini innovatsion ta’lim sharoitida o‘qitishning mazmuni va uning uzviyligi . Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy axborotlari ilmiy nazariy jurnal № 3-2023 212-219 bet.
(13.00.00 № 32)

3. Mavlonova.X.J. Pedagogikal conditions of innovative activity in the educational system.Science and innovation international scientific journal volume 2 issue 7 july 2023 228-231 bet. uif-2022:8.2|ISSN:2181-3337|scientists.uz. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8200497>

4. Mavlonova.X.J. Oliy ta'lim muassasalari talabalarini innovasion ta'lim sharoitida o'qitish. Innovations in technologiya and science education. www.humo-science.com № 5.305/2023 652-658 bet.